

POLICY BRIEF NR. 1

Incluziunea refugiaților și migranților în Cahul: de la asistență la participare și contribuție locală

Perioada analizată: decembrie 2025 – mai 2026

Elaborat de	A.O. Centrul Regional de Dezvoltare Comunitară (CRDC)
În cadrul proiectului	„Mecanisme de protecție pentru migranți și refugiați în Cahul”
Destinat	Primăria municipiului Cahul, Consiliul Raional Cahul, IGM/DR Sud, instituții educaționale și parteneri locali
Scop	Fundamentarea unor decizii locale care consolidează accesul la servicii, protecția, participarea și coeziunea socială

Mesaj-cheie

Primele luni de implementare arată că incluziunea refugiaților și migranților în Cahul devine mai eficientă atunci când protecția, accesul la servicii, participarea civică și coeziunea socială sunt tratate împreună. Refugiații și migranții nu sunt doar beneficiari ai sprijinului; ei pot fi co-autori ai soluțiilor locale, iar investiția în incluziune produce beneficii pentru întreaga comunitate.

1. Rezumat executiv

Republica Moldova continuă să găzduiască un număr semnificativ de persoane refugiate din Ucraina, într-un context în care răspunsul umanitar de urgență trebuie completat tot mai mult de măsuri de integrare pe termen mediu și lung. Potrivit UNHCR, în aprilie 2026 în Republica Moldova se aflau aproximativ **139.220 refugiați ucraineni**, iar **92.405 persoane** beneficiau de protecție temporară. Majoritatea refugiaților sunt femei și copii, iar nevoile privind protecția, informarea, documentarea, accesul la servicii, educație, angajare și participare comunitară rămân relevante.

La nivelul municipiului Cahul, datele comunicate de UNHCR indică prezența a aproximativ 1.000 de persoane refugiate și strămutate din Ucraina, aflate în diferite situații de ședere și integrare. În practică, integrarea nu poate fi redusă doar la accesul individual la servicii, ci trebuie abordată ca un proces comunitar, care implică refugiații, migranții, autoritățile publice locale, instituțiile publice, organizațiile societății civile și comunitatea locală.

Rezultatele obținute de CRDC în primele șase luni de implementare confirmă că un model local eficient de incluziune trebuie să combine două direcții complementare: pe de o parte, consolidarea mecanismelor de protecție, referire și management de caz; pe de altă parte, participarea directă a refugiaților și migranților la viața comunității, dialogul cu localnicii și vizibilizarea contribuției lor sociale și economice.

Acest policy brief propune consolidarea unui model local de incluziune în Cahul, bazat pe cooperare instituțională, consultare participativă și coeziune socială. Datele selectate din primele șase luni de implementare arată rezultate relevante: elaborarea și diseminarea unui mecanism local de referire și management de caz, desfășurarea ședințelor regulate de coordonare CRDC–IGM, consultarea refugiaților prin focus grupuri, elaborarea unui plan de advocacy împreună cu Consiliul Refugiaților, implicarea mixtă a refugiaților, migranților și localnicilor în bugetare participativă și atragerea unei cofinanțări locale de **97.000 MDL** pentru inițiativa comunitară „MoveZone – Teritoriul unei vieți active”.

Concluzia principală este că refugiații și migranții nu trebuie priviți doar ca beneficiari ai sprijinului, ci ca membri activi ai comunității. Implicarea lor în procese locale de consultare, advocacy și bugetare participativă poate

contribui atât la soluționarea problemelor comunitare, cât și la reducerea stereotipurilor și consolidarea încrederii între refugiați, migranți și populația locală.

2. Date relevante pentru decizia locală

Au fost selectate doar datele care susțin direct recomandările de politici locale:

Indicator selectat	Ce arată	Implicație pentru APL și parteneri
1 mecanism local de referire și management de caz elaborat, publicat, prezentat de 3 ori și transmis către 52 de instituții/organizații	Există deja un instrument practic, peste cerința inițială de actualizare a căilor de referire.	Este nevoie de utilizare instituțională, puncte focale și follow-up, nu doar de distribuire.
7 ședințe de coordonare CRDC-IGM și 3 ședințe cu Consiliul Refugiaților	Dialogul local este funcțional și poate susține intervenții coordonate.	Acest format trebuie menținut și conectat cu deciziile APL.
2 focus grupuri cu 11 refugiați unici consultați	Nevoile semnalate țin de informare, acces la servicii, cursuri de limba română, documentare, siguranță și coordonare.	Consultarea refugiaților trebuie să devină regulă înainte de decizii care îi afectează.
Hackathon cu 20 participanți: 12 refugiați, 1 migrant, 7 localnici; 3 idei; 380 voturi; 1 inițiativă selectată	Participarea mixtă poate produce soluții concrete pentru comunitate, nu doar discuții.	Bugetarea participativă poate include refugiați ca actori civici.
Acord de cofinanțare cu Primăria Cahul: 97.000 MDL pentru „MoveZone – Teritoriul unei vieți active”	APL a transformat o idee comunitară într-un angajament financiar local.	Acesta este un precedent bun pentru cofinanțarea altor soluții incluzive.
Campania „Lidere care unesc”: 10 istorii, expoziție photovoice, 7.403 interacțiuni/vizualizări	Contribuțiile femeilor refugiate și migrante pot schimba percepții publice.	Comunicarea publică trebuie să prezinte refugiații ca membri activi ai comunității.

3. Context: de ce incluziunea este o investiție locală, nu doar o obligație socială

În plan național, Moldova este recunoscută pentru un răspuns favorabil protecției și incluziunii persoanelor strămutate, însă resursele limitate, creșterea costurilor de trai și reducerea unor forme de asistență umanitară creează presiuni suplimentare asupra refugiaților vulnerabili și asupra comunităților gazdă.

Datele UNHCR arată că asistența cash rămâne esențială pentru persoanele vulnerabile, dar reducerea numărului de beneficiari și necesitatea de verificare a statutului juridic fac și mai importantă includerea refugiaților în servicii locale, piețe de muncă, mecanisme de referire și procese comunitare. În aprilie 2026, UNHCR menționa că după reprioritizarea asistenței cash au rămas 5.837 beneficiari foarte vulnerabili, 65% femei, 46% persoane în vârstă și 30% copii.

Din perspectiva economică, datele transmise CRDC de UNHCR indică un argument puternic pentru incluziune: analiza CBI estimează că fiecare 1 USD transferat generează un efect multiplicator de 2,09 în economia locală. Având în vedere asistența cash UNHCR de aproximativ 200 milioane USD în ultimii 3,5 ani, impactul estimat asupra economiei locale ar fi de aproximativ 420 milioane USD, adică aproximativ 120 milioane USD anual. Acest argument schimbă discuția publică: sprijinul pentru refugiați nu este doar cost, ci circulație economică, consum local și potențial de contribuție.

Argument de politici publice

Excluderea refugiaților și migranților produce costuri: dependență mai mare de asistență, acces întârziat la servicii, vulnerabilități de protecție și tensiuni sociale. Incluziunea produce dividende locale: participare, consum în economia locală, soluții comunitare, cofinanțare și coeziune socială.

4. Constatări principale pentru Cahul

4.1. Mecanismele de referire trebuie să treacă de la document la practică instituțională

CRDC a elaborat un mecanism complex de referire și management de caz pentru situații de protecție generală, violență bazată pe gen și protecția copilului. Valoarea acestuia constă în faptul că poate fi utilizat nu doar în cazurile care implică migranți și refugiați, ci și în alte situații de vulnerabilitate identificate la nivel local.

Următoarea etapă nu trebuie să se limiteze la diseminarea documentului, ci trebuie să urmărească aplicarea sa sistematică de către instituții și organizații. Pentru aceasta sunt necesare puncte focale desemnate, pași clari de referire, reguli privind confidențialitatea, o formă minimă de înregistrare a cazurilor și un mecanism de follow-up. Fără aceste elemente, mecanismul riscă să rămână un instrument util pe hârtie, dar insuficient utilizat în practică.

4.2. Informarea rămâne o barieră practică majoră

Consultările cu refugiații și migranții arată că oamenii folosesc mai multe surse de informare: grupuri online, rețele sociale, Community Center Cahul, IGM/DR Sud, ONG-uri, primărie și recomandări din comunitate. Problema nu este lipsa totală a informației, ci fragmentarea acesteia. Informațiile pot fi diferite de la o sursă la alta, greu de verificat, uneori neactualizate sau insuficient de clare pentru persoanele care nu cunosc sistemul local.

O fișă locală unică, bilingvă, actualizată periodic, ar reduce confuzia și ar ușura atât accesul refugiaților și migranților la servicii, cât și munca instituțiilor. Aceasta ar trebui să includă servicii disponibile, contacte, program de lucru, pași de adresare, documente necesare și canale de feedback.

4.3. Participarea refugiaților produce soluții pentru toată comunitatea

Hackathonul de bugetare participativă a demonstrat că refugiații, migranții și localnicii pot lucra împreună la probleme comune. Inițiativa „MoveZone – Teritoriul unei vieți active” și cofinanțarea de 97.000 MDL din partea Primăriei Cahul arată că participarea nu este doar consultare simbolică; ea poate genera investiții locale concrete și soluții utile pentru întreaga comunitate.

Această experiență confirmă că refugiații și migranții nu trebuie implicați doar în activități dedicate „comunității de refugiați”, ci și în procese locale generale: bugetare participativă, consultări publice, inițiative de voluntariat, activități educaționale și proiecte comunitare. Atunci când refugiații contribuie la rezolvarea unor probleme locale comune, se reduce distanța socială și crește acceptarea lor ca membri activi ai comunității.

4.4. Consiliul Refugiaților poate deveni un punct focal comunitar pentru participare și feedback

În primele luni de implementare, Consiliul Refugiaților a contribuit la identificarea problemelor comunitare, prioritizarea direcțiilor de advocacy și validarea unor acțiuni relevante pentru refugiați și migranți. Acest rol poate fi consolidat în perioada următoare prin implicarea Consiliului în consultări publice, ședințe tematice și procese locale de luare a deciziilor care vizează accesul la servicii, educația, siguranța, integrarea și coeziunea socială.

Consiliul Refugiaților poate funcționa ca punct focal comunitar pentru transmiterea problemelor recurente, colectarea feedbackului și facilitarea comunicării dintre refugiați, migranți, CRDC, IGM/DR Sud și APL. Acest rol trebuie însă definit clar: Consiliul poate sprijini reprezentarea comunitară și dialogul, dar nu trebuie să preia responsabilități instituționale sau gestionarea individuală a cazurilor.

4.5. Școala este un spațiu-cheie pentru prevenirea discriminării

Sesiunile cu profesorii și elevii au arătat că integrarea copiilor refugiați nu se rezumă la înscrierea în instituția de învățământ. Este nevoie de lucru continuu cu stereotipurile, prejudecățile, bullyingul, empatia, comunicarea interculturală și acceptarea diversității.

Feedbackul cadrelor didactice arată nevoia de instrumente practice, nu doar de mesaje generale despre toleranță. Școlile au nevoie de suport pentru a gestiona situațiile de excludere, etichetare sau tensiune între copii, dar și pentru a lucra cu părinții și comunitatea școlară. Integrarea copiilor refugiați trebuie tratată ca parte a unui climat educațional sigur și incluziv pentru toți copiii.

4.6. Narativul public trebuie schimbat: de la „beneficiari” la „membri activi ai comunității”

Campania „Lidere care unesc” și expoziția photovoice au oferit vizibilitate femeilor refugiate și migrante ca persoane active, implicate, capabile să creeze legături și să contribuie la comunitate. Acest tip de comunicare este important într-un context în care stereotipurile pot alimenta distanță socială, neîncredere și percepția că refugiații sunt doar beneficiari ai sprijinului.

Comunicarea publică locală trebuie să pună accent pe contribuție, participare și responsabilitate comună. Refugiații și migranții muncesc, se implică în activități, participă la inițiative comunitare, contribuie la viața socială și pot susține dezvoltarea locală. Vizibilizarea acestor contribuții este o componentă necesară a incluziunii, nu doar o activitate de imagine.

4.7. Incluziunea are valoare economică și comunitară, nu doar socială

Datele și analiza comunicate de UNHCR privind intervențiile cash în Moldova arată că sprijinul acordat refugiaților produce efecte pozitive și asupra economiei locale. Estimarea menționată indică faptul că fiecare 1 USD transferat prin asistență cash poate genera un efect multiplicator de 2,09 în economia locală, prin consum, interacțiuni economice și sprijin indirect pentru afacerile locale și gospodăriile din comunitatea gazdă.

Această constatare este importantă pentru advocacy local: incluziunea refugiaților și migranților nu trebuie prezentată doar ca obligație umanitară sau socială, ci și ca investiție în comunitate. Accesul la servicii, documentare, limba română, angajare, participare civică și coeziune socială poate transforma prezența refugiaților într-o contribuție mai vizibilă la economia și viața comunitară din Cahul.

5. Recomandări

1. Instituționalizarea mecanismului local de referire și management de caz

Primăria municipiului Cahul, Consiliul Raional Cahul, IGM/DR Sud, instituțiile educaționale, serviciile sociale, poliția, prestatorii medicali și ONG-urile locale ar trebui să utilizeze mecanismul local de referire și management de caz ca instrument comun de lucru. Se recomandă desemnarea punctelor focale instituționale, clarificarea responsabilităților fiecărui actor și organizarea unei sesiuni tehnice de simulare a cazurilor, pentru a testa modul de aplicare a mecanismului în situații concrete de protecție generală, violență bazată pe gen, protecția copilului sau alte situații de vulnerabilitate.

2. Crearea unei fișe locale unice de informare pentru refugiați și migranți

CRDC, IGM/DR Sud, Primăria Cahul și partenerii locali ar trebui să elaboreze o fișă informativă bilingvă, în română și rusă (posibil ucraineană), cu servicii disponibile, contacte utile, program de lucru, pași de adresare, documente necesare și canale de feedback. Fișa trebuie să fie scurtă, ușor de înțeles și actualizată trimestrial. Distribuirea acesteia ar trebui realizată prin APL, IGM/DR Sud, Community Center Cahul, biblioteci, instituții educaționale, ONG-uri, grupuri comunitare și platforme online utilizate de refugiați și migranți.

3. Consolidarea rolului Consiliului Refugiaților în consultarea locală

Consiliul Refugiaților ar trebui consultat periodic în probleme care vizează accesul la servicii, documentarea, educația, siguranța comunitară, coeziunea socială, bugetarea participativă și integrarea locală. Consultarea trebuie să fie documentată și conectată cu procesele decizionale ale APL, nu doar cu activitățile ONG-urilor. Se recomandă invitarea reprezentanților Consiliului Refugiaților la ședințe tematice, consultări publice și grupuri de lucru relevante, astfel încât vocea refugiaților și migranților să fie inclusă direct în identificarea problemelor și formularea soluțiilor.

4. Recunoașterea Consiliului Refugiaților ca punct focal comunitar

Consiliul Refugiaților poate avea un rol practic de punct focal comunitar pentru semnalarea problemelor recurente, transmiterea feedbackului din comunitate, validarea materialelor informative și facilitarea dialogului dintre refugiați, migranți, CRDC, IGM/DR Sud și APL. Acest rol trebuie definit clar, pentru ca membrii Consiliului să sprijine comunicarea și reprezentarea comunitară, fără a fi transformați în responsabili pentru soluționarea individuală a cazurilor sau pentru atribuții care revin instituțiilor publice.

5. Continuarea și extinderea formatelor mixte refugiați–migranți–localnici

Activitățile care implică refugiați, migranți și localnici în jurul unei soluții comune trebuie replicate și extinse. Exemple relevante sunt hackathoanele comunitare, micro-proiectele, activitățile de voluntariat, taberele de coeziune, evenimentele tematice și inițiativele de bugetare participativă. Aceste formate reduc distanța socială, combat stereotipurile și arată că refugiații și migranții nu sunt doar beneficiari ai sprijinului, ci persoane care contribuie la rezolvarea problemelor comunitare.

6. Integrarea educației pentru nediscriminare în activitatea școlilor

Direcția Generală Învățământ, SAP, instituțiile de învățământ și organizațiile locale ar trebui să continue sesiunile practice pentru profesori și elevi privind stereotipurile, bullyingul, protecția copilului, comunicarea interculturală și lucrul cu familiile refugiate și migrante. Aceste activități ar trebui integrate în mod regulat în mediul școlar, în special în instituțiile unde învață copii refugiați și migranți, pentru a preveni discriminarea și pentru a consolida un climat educațional sigur, empatic și incluziv.

7. Susținerea cursurilor de limba română cu opțiuni de certificare

APL, instituțiile educaționale și partenerii locali ar trebui să identifice soluții pentru organizarea cursurilor de limba română accesibile adulților refugiați și migranți, cu program flexibil și posibilitate de certificare. Cunoașterea limbii române este o condiție practică pentru acces la servicii, documentare, angajare, comunicare cu instituțiile publice și participare civică. Cursurile trebuie adaptate nevoilor diferitelor categorii de beneficiari, inclusiv femei cu copii, persoane angajate, persoane în vârstă și persoane care au nevoie de certificat pentru procese administrative.

8. Monitorizarea răspunsurilor instituționale la recomandările comunității

CRDC, împreună cu Consiliul Refugiaților și partenerii locali, ar trebui să urmărească modul în care recomandările transmise către APL, instituții educaționale, IGM/DR Sud și alți actori sunt recepționate, discutate și aplicate. Monitorizarea poate include solicitări oficiale, răspunsuri scrise, procese-verbale ale ședințelor, angajamente asumate și acțiuni concrete inițiate de instituții. Acest pas este important pentru ca advocacy-ul să nu se oprească la transmiterea problemelor, ci să ducă la schimbări verificabile.

9. Promovarea contribuției economice și sociale a refugiaților și migranților

Comunicarea publică locală trebuie să includă constant exemple de refugiați și migranți care muncesc, se implică, dezvoltă inițiative, participă la activități comunitare și contribuie la viața locală. Argumentul economic al incluziunii trebuie utilizat mai activ în advocacy: sprijinul și incluziunea generează beneficii pentru comunitate, nu doar costuri. O comunicare bazată pe contribuție, participare și responsabilitate comună poate reduce stereotipurile și poate susține acceptarea socială a refugiaților și migranților.

6. Pași propuși pentru următoarele 3 luni

Pentru consolidarea rezultatelor obținute în primele șase luni, următoarea etapă trebuie să se concentreze pe trecerea de la activități punctuale la practici locale aplicate constant. În următoarele trei luni, se propun următorii pași:

1. Validarea aplicării mecanismului local de referire și management de caz.

CRDC, în cooperare cu IGM/DR Sud, APL, instituțiile educaționale, serviciile sociale, poliția, sectorul medical, ONG-urile și Centrul Comunitar Cahul, va organiza o ședință tehnică pentru clarificarea modului în care mecanismul de referire poate fi utilizat în practică. Discuția va urmări identificarea punctelor focale instituționale, clarificarea responsabilităților fiecărui actor, stabilirea canalelor de comunicare și definirea unui proces minim de follow-up pentru cazurile referite. Această etapă este necesară pentru ca mecanismul să nu rămână doar un document publicat, ci să devină un instrument de lucru utilizat de instituțiile locale.

2. Elaborarea și publicarea fișei locale unice de informare pentru refugiați și migranți.

Pe baza problemelor semnalate în focus grupuri, CRDC va elabora o fișă informativă scurtă, accesibilă și bilingvă, în română și rusă, care să includă servicii disponibile, contacte utile, program de lucru, instituții responsabile și pași de adresare. Fișa ar trebui să acopere cel puțin domeniile: documentare și statut juridic, protecție temporară, servicii sociale, sănătate, educație, sprijin pentru copii, suport juridic, angajare, protecție în cazuri de violență și urgențe. Documentul va fi publicat online și distribuit prin IGM/DR Sud, Primăria Cahul, Centrul Comunitar Cahul, biblioteci, ONG-uri și grupurile de comunicare utilizate de refugiați și migranți.

3. Prezentarea planului de advocacy al Consiliului Refugiaților către autoritățile locale.

Planul de advocacy elaborat împreună cu Consiliul Refugiaților trebuie prezentat Primăriei municipiului Cahul și Consiliului Raional Cahul într-un format clar și aplicabil. Prezentarea ar trebui să includă problemele prioritare identificate de refugiați și migranți, recomandările propuse, instituțiile responsabile și posibilele acțiuni care pot fi asumate local. Este important ca această prezentare să nu fie doar informativă, ci să deschidă un proces de consultare periodică între APL și Consiliul Refugiaților.

4. Instituționalizarea consultărilor cu refugiații și migranții la nivel local.

APL și instituțiile relevante ar trebui să implice Consiliul Refugiaților în consultările publice și ședințele tematice care vizează accesul la servicii, educația, siguranța comunitară, bugetarea participativă, incluziunea și coeziunea socială. Consiliul Refugiaților poate avea rol de punct focal comunitar, facilitând transmiterea problemelor, validarea recomandărilor și comunicarea dintre refugiați, migranți și autorități. Acest rol trebuie consolidat printr-un cadru clar, astfel încât membrii Consiliului să contribuie la consultare și reprezentare, fără a fi transformați în responsabili pentru soluționarea individuală a cazurilor.

5. Monitorizarea răspunsurilor instituționale la recomandările formulate.

CRDC va urmări modul în care recomandările transmise către APL, instituții educaționale, IGM/DR Sud și alți actori locali sunt recepționate, discutate și, acolo unde este posibil, preluate în practică. Această monitorizare poate include solicitări oficiale, procese-verbale ale ședințelor, răspunsuri scrise, angajamente asumate și acțiuni concrete inițiate de instituții. Monitorizarea este importantă pentru ca advocacy-ul să nu se limiteze la transmiterea problemelor, ci să producă schimbări verificabile.

6. Continuarea consultărilor cu refugiații, migranții și comunitatea locală.

CRDC va continua organizarea focus grupurilor și discuțiilor comunitare pentru a verifica dacă problemele identificate anterior rămân relevante și pentru a colecta date suplimentare privind accesul la servicii, informarea, siguranța, educația și participarea comunitară. Consultările trebuie să includă atât refugiați și migranți, cât și localnici, pentru a menține abordarea mixtă și pentru a identifica probleme comune care pot fi transformate în soluții locale.

7. Promovarea publică a progresului și a contribuției comunității.

Pe lângă acțiunile tehnice și de advocacy, este importantă continuarea comunicării publice despre rezultatele proiectului. Mesajele trebuie să pună accent pe contribuția refugiaților, migranților și localnicilor la soluții comune, pe colaborarea cu APL și pe exemple concrete de implicare. Această comunicare contribuie la reducerea stereotipurilor și la consolidarea ideii că incluziunea este un proces construit împreună, nu doar un sprijin oferit unei categorii vulnerabile.

7. Concluzie

Cahul are deja premisele unui model local funcțional de incluziune a refugiaților și migranților: cooperare CRDC–IGM, implicarea Consiliului Refugiaților, existența unui mecanism local de referire și management de caz, deschidere din partea APL, activități mixte cu localnici, campanii publice care schimbă narativul și rezultate concrete de advocacy, inclusiv atragerea cofinanțării locale pentru o inițiativă comunitară.

Implementat de

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Contractat de

Pentru ca aceste rezultate să devină sustenabile, următorul pas este trecerea de la activități de proiect la practici instituționale constante. Aceasta presupune utilizarea efectivă a mecanismului de referire de către actorii locali, organizarea consultărilor regulate cu refugiații și migranții, includerea Consiliului Refugiaților în procesele locale de consultare și luare a deciziilor, precum și recunoașterea acestuia ca punct focal comunitar pentru semnalarea problemelor, formularea recomandărilor și facilitarea dialogului cu autoritățile.

Incluziunea nu poate fi construită doar prin servicii oferite refugiaților și migranților, ci prin participarea lor directă la deciziile care îi vizează și la soluționarea problemelor comunitare comune. De aceea, este important ca refugiații și migranții să fie implicați nu doar ca beneficiari, ci ca parteneri locali: în consultări publice, procese de bugetare participativă, grupuri de lucru tematice, inițiative de coeziune, activități educaționale și mecanisme de monitorizare a accesului la servicii.

În același timp, autoritățile publice locale, instituțiile educaționale, IGM, organizațiile societății civile și partenerii comunitari trebuie să consolideze cooperarea existentă prin proceduri clare, puncte focale desemnate, schimb de informații, planificare comună și cofinanțări locale pentru inițiative dezvoltate împreună cu comunitatea. Comunicarea publică trebuie să continue să pună accent pe contribuția refugiaților și migranților la viața locală, nu doar pe vulnerabilitățile acestora.

Astfel, Cahul poate deveni un exemplu de incluziune locală bazată pe protecție, participare și responsabilitate comună, în care refugiații, migranții și localnicii sunt implicați împreună în construirea unei comunități mai sigure, mai deschise și mai coezive.

Surse utilizate

United Nations Moldova / UNHCR, Ukraine Situation Regional Refugee Response Plan – Moldova Chapter 2025–2026, publicat la 30 ianuarie 2026.

UNHCR Moldova, Operational Update – Republic of Moldova, April 2026.

UNHCR Moldova, „EU-funding helps thousands of refugees in Moldova meet basic needs and access vital protection services”, 2 aprilie 2026.

UNHCR Moldova Help Page, „Update of legal status information for UNHCR cash assistance beneficiaries”, 3 iunie 2026.

SeeD / UNDP Moldova, Social Tensions Monitoring Mechanism (STMM), Moldova General Population 2024, eșantion 1.684 respondenți.

UNHCR Moldova, date și materiale transmise la solicitarea CRDC privind incluziunea refugiaților, contribuția acestora la comunitățile gazdă și impactul Cash-Based Interventions în Republica Moldova, 2026.